

fert, si autem post dictam gloria in excelsis Deo, vel post epistolam recitatum, quando non dicitur gloria, non satisfacere: posset tamen post sacrum expletum; procurare, ut sibi repetatur illud initium, ad euitandum mortale, immo posset videre duas missas diminutas, principium vnius, & reliquum alterius, dummodo videat Christi eleuationem, alias deficeret, quod est formale, & maius in sacrificio Missæ: ex parte post, debet excipere benedictionem sacerdotis, & quamuis Nauarr. quo supra, dicat si parum ante benedictionem exiret, pro minimo reputari, tamen vt Siluest. & alij dicunt, non excusari, maxime si id sine necessitate faceret, quia in cap. Missas. signanter hoc notatur, cum aliqua tamen necessitate, esset veniale. Dicitur est (audire) pro quo nota, quod hic non opus est, ad satisfaciendum præcepto illa deuotio, quæ in officio requiritur, sed satis est, vt videns missam, compositè maneat, nam si pro maiori parte missæ, nugaretur, aut huc, & illuc, per Ecclesiam deambulare, ita, vt sacerdotem uexaret, & socios adstantes scandalizaret, non satisfaceret, non enim talis modus dicitur, missam audire, nec requiritur necessariò attentio firma circa singula verba, quæ sacerdos dicit, quamuis multum conferret ad meritum, nam aspicientes a longe, propter multitudinem, & surdi non valentes audire, non satisfacerent; sed sufficit, ut sciat, & aduertat, quid sacerdos dicat, & faciat, vnde qui cum audire non possunt tenentur aspicere signa, quæ sunt a sacerdote, vt inde intelligant, quid tunc dicitur; Nec audiendus est Nauarrus, dicens, posse Clericum, vel monachum simul satisfacere missæ attentioni, dum ex præcepto tenetur, & officij debiti recitationi, sed Caietanus, qui in opusculis sufficienter oppositum probat: vnde dico, dum sacerdos Secreta dicit, quilibet potest quod velit, orando, dicere, siue debitum sit, siue non: dum autem alta voce orat, nemo horas persoluere debet, immo dico, nec secularis officium Beatæ Mariæ, uel alias orationes, tunc legere, ita officio attendendo, ut per eius attentionem, distrahatur, & non audiat sacerdotem, posset tamen dicere aliquot Pater noster, & Aue Maria quæ tantam attentionem non requirunt, posset etiam dum cantatur Kyrie, & Credo in missa solenni, illis secretò lectis, horas persoluere canonicas. Et denique siue oret, siue mortalia cogitet, dum missam audit, dummodo sciat, & videat, quid facit sacerdos, satisfacti præcepto, quia Canon (missas) nil aliud præcipit, sed de recitatione officij non est ita; nam in cap. Dolentes. expresse præcipitur deuotio, & attentio, vt supra dictum est. Vnde ad dubium supra factum, de hoc dicitur; si cum recitat officium facit aliquod opus mortaliter contrarium deuotioni, & attentioni officij. peccat taliter dicendo, & si non reiterat, iterum peccat, quia non satisfecit: si autem faciat aliquod mechanicum, quod non erit peccatum per quod aufertur deuotio, aut distractio & euagatio auferens attentionem debitam, etiam de se non est peccatum mortale, vnum peccatum committit, si non reassumit malè solutum: si uerò inter recitandum officium adierit aliqua cogitatio mortalis, quæ non aufert officij attentionem, saltem literalem, puta canendo habet mortalem vanam gloriam, aut admittit cogitationem libidiniosam, vel odiosam: tunc satisfacti præcepto, quantum ad substantiam, licet peccet mortaliter. Hactenus de defectibus, horis canonicis accidentibus.

pro nihilo
reputatur.

103.
Officium recitare, dum auditur missa ex præcepto, non satisfacti missa.

De peccato in Spiritum sanctum.

Quæritur denique, vt imponatur nis huius materie de peccatis & promissum absoluetur. Quid est peccatum in Spiritum sanctum? Ad hoc tripliciter respondendi potest, pro vt tripliciter hoc nomen, spiritus sanctus, intelligi valet.

104.
s. Dubium.
quid est peccatum